

MERITIUS®

ADVOCATEN - AVOCATS

Verdienstelijk in recht

© Copyright MERITIUS® Gent

In dit nummer

Schenkeningen kunnen slechts in uitzonderlijke gevallen worden herroepen.....1

Niet-bewijskrachtige boekhouding kan niet automatisch tot volledige verwerping van de rekeningen leiden.....1

Definitief voorschot op aandelenprijs geen divers inkomen 2

Uitwinningsvergoeding voor de handelsagent.....2

Beding van aanwas niet zomaar opzij te zetten 3

Einde van de levensverzekering als ontervingstechniek..... 3

Nogmaals soepele interpretatie van "normaal beheer van privé-vermogen" 4

Curator van V.O.F. of Comm.V. kan meteen ook de vennoten aanpakken..... 4

Schenkeningen kunnen slechts in uitzonderlijke gevallen worden herroepen

Didier BAECKE

Het komt wel eens voor dat de schenker spijt krijgt van zijn handeling en poogt om de voltrokken schenking ongedaan te maken. Vaak poogt de schenker vol te houden dat de houding en de acties van de begiftigde niet stroken met zijn eerdere beweegredenen om de schenking te doen. Aldus zou de "oorzaak" van de schenking, en aldus ook de schenking zelf komen te vervallen.

Het bestaan van een oorzaak in de zin van art. 1108 en 1131 B.W. moet in beginsel worden beoordeeld op het ogenblik van de totstandkoming van de rechtshandeling waarvan zij een geldigheidsvereiste is. De latere verdwijning ervan heeft in de regel geen gevolgen voor de geldigheid van de rechtshandeling. Dit geldt ook voor schenkingen onder de levenden.

Het Hof van Cassatie erkent dat de oorzaak

van een schenking onder de levenden niet uitsluitend in het begiftigingsoogmerk van de schenker ligt, maar tevens in de doorslaggevende beweegreden die hem ertoe heeft gebracht de gift of de schenking te doen. Het loutere feit dat latere voorvallen niet sporen met de hoofdzakelijke beweegreden die de schenker had aangezet de schenking te doen, tast op zichzelf de geldigheid van de schenking niet aan. Evenwel blijft de mogelijkheid bestaan om een geldige schenking te herroepen wegens het niet vervullen van een voorwaarde of wegens ondankbaarheid. De gronden voor herroeping van schenkingen worden op limitatieve wijze opgesomd in artikel 953 B.W.

Cass. 12 december 2008

Niet-bewijskrachtige boekhouding kan niet automatisch tot volledige verwerping van de rekeningen leiden

Luc STOLLE

Het is blijkbaar een vaak voorkomende praktijk van de fiscus om, wanneer door de belastingplichtige verliezen worden aangegeven, zich te beroepen op elke onregelmatigheid in de boekhouding om deze niet bewijskrachtig te verklaren. Op basis van deze vaststelling verwerpt de fiscus het verlies, wat ook de hoogte daarvan is. Deze praktijk heeft tot gevolg dat het resultaat van het boekjaar tijdens het welke het verlies werd vastgesteld, zonder meer op nul wordt gezet en dat er voor de volgende jaren geen enkel recht meer bestaat om de aftrek

van dergelijk verlies in te roepen.

De fiscale rechtbank van Luik meent dat dergelijke praktijk arbitrair is en een schending inhoudt van het proportionaliteitsprincipe. Deze praktijk kan niet worden getolereerd. De vaststelling, in een bepaald geval, dat de boekhouding niet bewijskrachtig is, kan niet zonder meer leiden tot het volledig verwerpen van alle rekeningen, maar kan enkel leiden tot een rechtzetting van het belastbaar resultaat.

Rb. Luik 3 september 2007

MERITIUS
ADVOCATEN - AVOCATS

Art. 90, 1° W.I.B. 92 : Diverse inkomsten zijn : (...) winst of baten, hoe ook genaamd, die zelfs occasioneel of toevallig, buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid, voortkomen uit enige prestatie, verrichting of speculatie of uit diensten bewezen aan derden, daaronder niet begrepen normale verrichtingen van beheer van een privé-vermogen bestaande uit onroerende goederen, portefeuillewaarden en roerende voorwerpen.

Art. 20 Agentuurwet: Na de beëindiging van de overeenkomst heeft de handelsagent recht op een uitwinningvergoeding wanneer hij de principaal nieuwe klanten heeft aangebracht of wanneer hij de zaken met de bestaande klanten aanzienlijk heeft uitgebreid, voor zover dit de principaal nog aanzienlijke voordelen kan opleveren.

Definitief voorschot op aandelenprijs geen divers inkomen

Luc STOLLE

De aandeelhouders, natuurlijke personen, droegen de totaliteit van hun aandelen in een naamloze vennootschap over. De kopers betaalden een voorschot op het ogenblik van de ondertekening van de overeenkomst. In de overeenkomst was evenwel een opschortende voorwaarde opgenomen, die inhield dat de stedenbouwkundige en administratieve toelatingen en vergunningen zouden worden bekomen die noodzakelijk waren voor de oprichting van een gebouw op de site van de vennootschap. De overeenkomst voorzag bovendien dat, ingeval die voorwaarde niet gerealiseerd zou zijn binnen een bepaalde termijn, de verkoop geacht zou worden nooit te hebben plaatsgevonden. Evenwel zou, in dat geval, het voorschot definitief verworven blijven door de verkopers.

De administratie meende dat deze voorschotten belast moesten worden als diverse inkomsten, op grond van artikel 90, 1° W.I.B. 1992.

De Naamse fiscale rechtbank is het daarmee niet eens. Zij oordeelt dat het niet gaat om spe-

culatie in hoofde van de verkopers, doch dat de verkoop kaderde binnen het normaal beheer van privévermogen. De rechtbank baseerde zich op een aantal overwegingen die als volgt kunnen worden samengevat: het betreft een geïsoleerde operatie; niets wees erop dat de verkopers gewoon waren dergelijke operaties te verrichten; de betrokken aandelen behoorden reeds geruime tijd tot het patrimonium van de verkopers; evenmin werd aangetoond dat zij beroep hadden gedaan op enige vorm van krediet. Daarenboven, zo meende de rechtbank, is het niet meer dan normaal dat de verkopers wilden profiteren van een meerwaarde die zij konden realiseren. Tenslotte stelde de rechtbank vast dat, indien bepaalde handelingen werden gesteld (verricht met het oog op het realiseren van de voorwaarde), deze werden gedaan, niet door de belastingplichtigen die hun aandelen hadden overdragen, maar door de vennootschap zelf.

Rb. Namen 15 oktober 2008

Uitwinningvergoeding voor de handelsagent

Didier BAECKE

Krachtens art. 20, eerste lid, van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst heeft de handelsagent, na de beëindiging van de overeenkomst, recht op een uitwinningvergoeding. Er worden twee voorwaarden gesteld: (1) de agent heeft de principaal nieuwe klanten aangebracht of de zaken met de bestaande klanten aanzienlijk uitgebreid, (2) deze nieuwe klanten of uitbreiding van zaken kunnen de principaal nog aanzienlijke voordelen opleveren.

Krachtens ditzelfde artikel wordt de principaal geacht, behoudens tegenbewijs, nog aanzienlijke voordelen te krijgen, zo de overeenkomst voorziet in een concurrentiebeding.

Volgens het Hof van Cassatie volgt uit de tekst van de wet en uit de parlementaire voorbereiding dat de handelsagent recht heeft op een uitwinningvergoeding, wanneer *naar redelijke verwachting mag worden aangenomen* dat de aanbreng van nieuwe klanten of de aanzienlijke uit-

breiding van de zaken met de bestaande klanten, na de beëindiging van de overeenkomst, de principaal nog aanzienlijke voordelen zal opleveren. Dit impliceert, aldus het Hof, een zekere bestendigheid van bedoelde aanbreng of uitbreiding. Het is evenwel niet vereist dat de aanbreng of de uitbreiding, na de beëindiging van de overeenkomst, daadwerkelijk nog aanzienlijke voordelen oplevert voor de principaal.

De vervulling van de voorwaarde dient, aldus het Hof van Cassatie, in de regel te worden beoordeeld op het ogenblik van de beëindiging van de overeenkomst. Feiten, die dateren van na de beëindiging van de overeenkomst en van aard zijn de verwezenlijking van de voorwaarde in de weg te staan, mogen in geen geval in aanmerking worden genomen, wanneer zij aan de principaal zelf toe te schrijven zijn.

Cass. 15 mei 2008

Beding van aanwas niet zomaar opzij te zetten

Luc STOLLE

Twee samenwonenden kopen een onroerend goed met een beding van aanwas. Dit beding bevat geen uitstapregeling, is niet beperkt in de tijd en de uitwerking ervan werd niet afhankelijk gemaakt van het samenwonen van partijen. Wanneer er een einde komt aan de relatie wil één van de partijen een einde stellen aan het beding. De eerste rechter stelt deze partij in het gelijk en meent dat het beding in strijd is met artikel 1130 B.W. dat overeenkomsten omtrent niet opengevallen nalatenschappen verbiedt.

Het Hof van Beroep van Antwerpen oordeelt evenwel anders. Het is van mening dat een overeenkomst tot verkoop van een onroerend goed met een beding van aanwas een rechtsgeldige overeenkomst is waarbij een onverdeeldheid tussen partijen ontstaat en actuele rechten aan de wederpartij worden toegekend onder de opschortende voorwaarde van het vooroverlijden van de andere. Deze verbintenissen zijn, aldus het Hof, definitief aangegaan. Aldus brengt het beding van aanwas een doelvermogen tussen partijen tot stand betreffende een welbepaald goed in onverdeeldheid en niet betreffende de

hele nalatenschap. Finaal komt het Hof tot het besluit dat het beding ontsnapt aan het verbod van erfovereenkomsten.

De beëindiging van de relatie tussen partijen brengt bovendien niet het verval van de oorzaak (doorslaggevende beweegreden voor het aangaan van de overeenkomst) met zich mee. De andere partij mag dus, ondanks de relatiebreuk, de uitvoering van dat beding nastreven, en handelt daarbij niet in strijd met de goede trouw.

Tenslotte verhindert het beding van aanwas, waarbij de deelgenoten reeds over hun rechten hebben beschikt in elkaars voordeel, dat een van hen met toepassing van art. 815 B.W. de verdeling of de veiling van het betrokken goed vordert. Art. 815 B.W. is immers niet van toepassing op een goed dat in vrijwillige mede-eigendom is. Weliswaar is de deelgenoot die alleen het onverdeelde goed gebruikt en het exclusief genot ervan heeft, in principe een vergoeding verschuldigd. Deze vergoeding kan gelijk gesteld worden aan de opbrengstwaarde van het goed.

Hof van Beroep Antwerpen 19 maart 2008

Einde van de levensverzekering als ontervingstechniek

Luc STOLLE

Het afsluiten van levensverzekering werd in het verleden vaak gebruik om bepaalde erfgenamen te onterven. Zo sloot een moeder van drie kinderen een tak-23 levensverzekering af met een eenmalige premie en met twee van de drie kinderen als begunstigten. Het derde kind meende benadeeld te zijn door deze "schenking", die ingevolge de werking van artikel 124 van de Wet Landverzekeringsovereenkomsten, noch aan inbreng noch aan inkorting onderworpen was.

De eerste rechter volgde het standpunt van het derde kind en besliste tot een herkwalificatie van de verzekeringsovereenkomst. Daardoor viel zij niet meer onder de uitzonderingsregel en moest inbreng gebeuren van het uitgekeerde kapitaal. De beroepsrechter stelde een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof m.b.t. voornoemd art. 124.

In het arrest van 26 juni 2008 maakt het Grondwettelijk Hof komaf met de gevolgde werkwijze.

Het Hof oordeelde dat "artikel 124 van de wet van 25 juni 1992 op de Landverzekeringsovereenkomst de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het ertoe leidt dat, in geval van een spaarverrichting door de erflater in de vorm van een gemengde levensverzekering, de reserve niet kan worden aangevoerd ten aanzien van het kapitaal."

De rechtbanken zullen zich in de toekomst waarschijnlijk naar dit arrest schikken. De levensverzekering zal dan ook niet langer als ontervingstechniek kunnen dienen. Bij een spaarverrichting in de vorm van een gemengde levensverzekering zal het kapitaal immers aan inkorting onderworpen zijn. Benadeelde erfgenamen weten dus wat hen te doen staat: inkorting vragen en desnoods naar de rechter stappen om hun wettelijke erfrechten t.a.v. het kapitaal te vrijwaren.

Grondwettelijk Hof 26 juni 2008

Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat "artikel 124 van de wet van 25 juni 1992 op de Landverzekeringsovereenkomst de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het ertoe leidt dat, in geval van een spaarverrichting door de erflater in de vorm van een gemengde levensverzekering, de reserve niet kan worden aangevoerd ten aanzien van het kapitaal."

MERITIUS
ADVOCATEN - AVOCATS

MERITIUS
ADVOCATEN - AVOCATS

Overeenkomstig art. 203 W.Venn. kunnen de vennoten in een V.O.F. of in een gewone commanditaire vennootschap niet persoonlijk worden veroordeeld op grond van verbintenissen van de vennootschap zolang deze niet zelf is veroordeeld.

Evenwel zijn de vennoten onder firma, ingevolge art. 204 W.Venn. hoofdelijk aansprakelijk voor alle verbintenissen van de vennootschap, ook al heeft een enkele vennoot getekend, mits dit namens de vennootschap geschied is.

Nogmaals soepele interpretatie van "normaal beheer van privévermogen"

Luc STOLLE

Belastingplichtigen richten samen met een private equity partner een holdingvennootschap waaraan zij vervolgens de aandelen van hun werkvennootschap verkopen. Volgens de fiscus betrof het een belastbare handeling.

De kwestie wordt finaal voorgelegd aan Hof van Beroep te Gent. Het Hof is het niet eens met dit standpunt. Het gaat ervan uit dat het begrip "normaal beheer van een privévermogen" een evolutioneel begrip is dat in het licht van gewijzigde om-

standigheden moet worden beoordeeld. Het stelt vast dat de aandelen tot het privévermogen behoorden en dat de transactie getuigt van goed beheer van dat vermogen. Immers de belastingplichtigen wensten hun bedrijf aan te passen aan de gewijzigde marktomstandigheden en op die manier de continuïteit en de groei ervan te garanderen.

Hof van Beroep Gent 8 april 2008

Curator van V.O.F. of Comm.V. kan meteen ook de vennoten aanpakken

Didier BAECKE

Ingevolge de artikelen 203 en 204 W.Venn. zijn de vennoten van een V.O.F. en de beherende vennoten van een gewone commanditaire vennootschap (Comm.V) hoofdelijk aansprakelijk voor alle verbintenissen van de vennootschap.

Personen die handel drijven onder firma (als vennoot in een V.O.F. of werkende vennoot in een Comm.V.) ontlenen, aldus het Hof van Cassatie, de hoedanigheid van koopman aan hun lidmaatschap van de vennootschap. De faillietverklaring van een V.O.F. of van een Comm.V. impliceert meteen ook dat alle vennoten van de V.O.F. resp. de beherende vennoten van de

Comm.V hebben opgehouden te betalen en dat hun krediet is geschokt.

De noodzaak van een efficiënte afwikkeling van het faillissement en de gelijke behandeling van de schuldeisers moeten impliceren dat de curator gerechtigd is de vordering tot aanzuivering van het passief van de failliete vennootschap niet alleen tegen de vennootschap, maar ook tegen de met de vennootschap hoofdelijk gehouden vennoten in te stellen.

Cass. 19 december 2008

Onze kantoren

MERITIUS® GENT

Martelaarslaan 402 - 9000 Gent
Tel. +32 (0)9 269 70 70 - Fax +32 (0)9 269 70 71
info.gent@meritius.be

MERITIUS® BRUXELLES

Georges Henrilaan 431 - 1200 Bruxelles
Tel. +32 (0)2 735 91 56 - Fax +32 (0)2 734 35 00
info.brussels@meritius.be

MERITIUS® MONS

Rue Ste Gertrude 1 - 7070 Le Roeulx
Tel. +32 (0)64 66 50 12 - Fax +32 (0)64 67 60 93
info.mons@meritius.be

MERITIUS® NAMUR

Avenue Cardinal Mercier 46 - 5000 Namur
Tel. +32 (0)81 74 42 04 - Fax +32 (0)81 74 42 07
info.namur@meritius.be

MERITIUS® ANTWERPEN

Jules Moretuslei 374-376 - 2610 Antwerpen
Tel. +32 (0)3 825 55 00 - Fax +32 (0)3 825 56 00
info.antwerpen@meritius.be